

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 sierpnia 2010 r. skargi „P.(...)” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w P. z dnia 17 września 2008 r., sygn. akt X GC (...) wydanego w sprawie z powództwa A. S. przeciwko "P.(...)" Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o zapłatę,

odrzuca skargę i zasądza od „P.(...)” Sp. z o.o. w S. na rzecz A. S. 1 200 (tysiąc dwieście) zł tytułem kosztów postępowania.

Uzasadnienie

Wyrokiem zaocznym z dnia 17 września 2008 r. Sąd Rejonowy w P. zobowiązał pozwaną do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na powódkę własności środków transportu: naczepy o numerze rejestracyjnym (...) i naczepy o numerze rejestracyjnym (...) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki 3 997 zł kosztów procesu.

Pozwana wniosła sprzeciw od wyroku zaocznego. Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2008 r. wymieniony Sąd – po oddaleniu przez referendarza sądowego wniosku pozwanej o zwolnienie od opłaty od sprzeciwu – odrzucił sprzeciw od wyroku zaocznego z powodu nieuiszczenia należnej od niego opłaty. Zażalenie pozwanej na odrzucenie sprzeciwu zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 12 lutego

2009 r. Sąd odwoławczy nie podzielił zarzutu pozwanej, że nie doręczono jej zarządzenia wzywającego do uiszczenia opłaty od sprzeciwu. Postanowieniem z dnia 2 lipca 2009 r. Sąd Rejonowy w P. zwrócił wniosek pozwanej o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego i odrzucił sprzeciw z dnia 24 lutego 2009 r.

Od wymienionego wyroku zaocznego pozwana wniosła – na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. – skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i zażądała stwierdzenia jego niezgodności z prawem wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego oraz konstytucyjnych praw człowieka i obywatela, w szczególności zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji), zasady działania władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji), prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i ochrony prawa własności (art. 21 i 64 ust. 1 Konstytucji).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przytoczony przepis wyraża zasadę, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek od tej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi uzależnia od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz wystąpienia niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113).

W orzecznictwie Sąd Najwyższego zostało wyjaśnione, że wyjątkowe wypadki, o których mowa w art. art. 424¹ § 2 k.p.c., odnoszą się także do przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Przyczyny te muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, strona musi zatem

wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, takich jak ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepubl., i z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008, nr 4, poz. 114).

Przyczyny nieskutecznego wniesienia sprzeciwu od zaskarżonego wyroku zaocznego nie mieszczą się przedstawionym wyżej rozumieniu wyjątkowych wypadków usprawiedliwiających nieskorzystanie przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Nie mają one bowiem charakteru obiektywnego. Sprzeciw od zaskarżonego wyroku zaocznego został odrzucony z powodu okoliczności obciążających pozwaną. Nie zachodzi zatem przewidziana w art. 424¹ § 2 k.p.c. niezbędna przesłanka dopuszczalności skargi w postaci wyjątkowego wypadku usprawiedliwiającego nieskorzystanie z przysługującego środka zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 424⁸ § 2 k.p.c. i art. 98 w związku z art. 424¹², 398²¹ i 391 § 1 k.p.c.).